

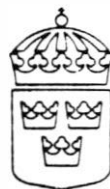
Motion till riksdagen

1989/90:Ub691

av Göran Engström och

Birgitta Hambraeus (båda c)

Systemvetenskaplig linje i Falun-Borlänge

Mot.
1989/90
Ub691 – 698

Regionala högskolor – resurs för regional utveckling

Det är av stor betydelse för en utvecklad infrastruktur över landet att de små högskolorna stärks. De små högskolornas fördelar – en liten organisation och möjligheter till lokala kontakter – måste tas till vara. De har också betydelsefulla uppgifter för kompetens och kunskapsspridning i samarbete med näringslivet i de regioner där de verkar. Det är mot den bakgrunden som centerpartiet verkat för att de små högskolorna skall få maximala möjligheter att utvecklas inför 90-talet.

Många små och medelstora företag har behov av personal med teknisk och ekonomisk utbildning. Detta gäller i dag och kommer att accentueras ytterligare i framtiden.

Vi konstaterar att benägenheten att söka sig till högre utbildning är starkt beroende av närheten till utbildningsbehovet. Detta gäller i Dalarna och har mera generellt visats av regionalpolitiska kommittén. I län och kommuner med universitet är viljan att övergå till högre utbildning betydligt högre än i övriga län.

I framtiden, när högskolans roll för fort- och vidareutbildning sannolikt kommer att öka, är det viktigt att närheten till studieorten uppmärksammas ännu mer.

Högskolan Falun-Borlänge

Högskolan Falun-Borlänge erbjuder i dag utbildning inom tre sektorer:

- sektorn för tekniska yrken (T)
- sektorn för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (AES)
- sektorn för undervisningsyrken (U).

Läsåret 1988/89 utgör den sammanlagda budgeten 50 milj. kr. och totalt finns 2 000 studerande på ett flertal linjer och fristående kurser. Forskning och utveckling har en omfattning av 7 milj. kr.

Högskolan Falun-Borlänge erbjuder en bra bas för vidareutveckling på många områden som är strategiskt viktiga för näringslivet och den regionala utvecklingen i Dalarna.

Falun-Borlänge-regionen har utvecklats till ett mycket dataintensivt område. Det har varit en medveten politik att i strukturomvandlingens spår

satsa på en uppbyggnad av denna sektor i vårt näringsliv. Det har de senaste åren skett en snabb utveckling i befintliga företag. Dessutom har det skett statliga utlokaliseringar till regionen och antalet nyetableringar är högt.

Denna expansionsfas medför självfallet att vissa bristområden och hinder för en fortsatt expansion framträder. Ett problem som accentuerats allt mer är en uttalad brist på arbetskraft med viss utbildning inom data och ADB-området.

Ett, som det upplevs, stort problem i sammanhanget är, att högskolans 80-poängsutbildning inom ADB inte motsvarar de krav, som ställs av den expanderande arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund tillsattes en utredning hösten 1987 med representanter för Borlänge kommun, högskolan och näringslivet. Utredningen kom fram till följande bakgrundsteckning: Falun-Borlänge-regionen är en snabbt växande arbetsmarknad för ADB-utbildade. I dag finns i regionen omkring 600 personer med ADB som huvudsaklig arbetsuppgift. En stor del av dessa är sysselsatta i utlokaliserade statliga verk och i de företag som etablerats i regionen till följd av utlokaliseringarna. De närmaste åren kommer också att innebära en ökad datorisering i mindre företag och landsting.

Regionen saknar en längre ADB-utbildning. Vid rekryteringar får företag och organisationer i stor utsträckning gå utanför regionen. Till viss del kan behovet tillgodoses med hemvändande dalfolk och med den naturliga rörligheten på arbetsmarknaden, men dalaföretagen och förvaltningarna har mycket svårt att konkurrera med storstadsregionerna om de nyexaminerade från universitetens treåriga systemvetenskapliga linjer. Dessa personer är mycket eftertraktade på arbetsmarknaden och speciellt Stockholmsföretagen erbjuder i vissa fall de nyexaminerade systemvetarna högre ingångslöner än nyexaminerade civilingenjörer.

Vid högskolan Falun-Borlänge finns linjen för administrativ ADB om 80 poäng. Denna utbildning kan självfallet inte fylla behovet av personal med systemvetenskaplig examen. De utexaminerade från utbildningen saknar kunskaper som krävs för de mer kvalificerade arbetsuppgifterna i företagens ADB-avdelningar. Företagens behov av kortutbildad ADB-personal minskar.

Dalaungdomarna tvingas alltså flytta från regionen för att få den längre utbildning som skulle leda till arbete på hemorten. En övervägande del av de studerande i Sverige väljer att bosätta sig på studieorten efter avslutad utbildning. Detta gäller kanske i ännu högre grad inom databranschen, som har en så överhettad arbetsmarknad i Stockholmsregionen.

Det finns således ett stort behov av en längre ADB-utbildning också vid högskolan Falun-Borlänge. En sådan utbildning skulle innebära en tillväxt för högskolan och därmed bättre förutsättningar för utveckling av en forskningsmiljö inom området administrativ ADB, vilket i sin tur dels skulle komma högskolans utbildningar tillgodo och dels skapa en god miljö för nyetableringar och utveckling av företag och organisationer i regionen.

Så långt utredningen. Den ger entydigt vid handen att arbetsmarknaden efterfrågar en längre utbildning än vad högskolan kan ge för närvarande. De riktlinjer som i dag gäller för systemvetenskapliga linjen stämmer väl överens med önskemålen från arbetsmarknaden.

Systemvetenskaplig linje

Den systemvetenskapliga linjen är en allmän linje med utbildningsplan fastställd av UHÄ. Utbildningen infördes 1977 och finns för närvarande på elva platser i landet, förutom de sex universiteten.

UHÄ föreskriver i utbildningsplanen att den systemvetenskapliga linjen ska ge de studerande:

- kunskap om samhällets ekonomiska och sociala struktur, organisation och styrmedel samt om individers och grupperns beteende i sociala och tekniska system.
- kunskap om problem, synsätt och analysmetoder inom samhällsvetenskaperna.
- förmåga att identifiera, beskriva och strukturera problem samt analysera och bedöma alternativa lösningars konsekvenser för individer, arbetsliv och samhälle.
- kunskap om informationsbehandling, projektmetodik, datateknik, beräkningsmetoder och statistiska metoder samt förmåga att använda dessa metoder i praktisk problemlösning. Utbildningen skall därtill utveckla elevernas förmåga i ett antal egenskaper.

Denna bakgrund och beskrivning av problembild bör ge en tillräckligt god information för riksdagen innan den skall fatta beslut i detta ärende. Under tecknade delar självfallet de synpunkter som förts fram av nämnda intressenter i kommun, högskola, och näringsliv. De argument som utredningen lyfter fram stämmer väl överens med den principiella inställning som inledningsvis redovisades från vårt parti. Vi stödjer därmed förslaget om inrättande av en systemvetenskaplig linje vid högskolan Falun-Borlänge. Denna bör kunna finansieras med medel som riksdagen anvisat för insatser i Bergslagen, 3,5 milj. kr. Utbildningen bör få 30 platser och starta läsåret 90/91.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av systemvetenskaplig linje med 30 platser läsåret 1990/91 vid högskolan Falun-Borlänge på det sätt som anförts i motionen.

Stockholm den 24 januari 1990

Göran Engström (c)

Birgitta Hambræus (c)